

Spor o Žermanice v 1. polovině 17. století

David Pindur

Poměrně malá zemědělská obec Žermanice (343 ha), na jejímž katastru se nacházejí stopy pravěkého osídlení, vznikla někdy v průběhu 14. století, pravděpodobně v jeho druhé polovině,¹ jako dvouřadá lesní lánová ves. Osu tvořila řeka Lučina, do níž se v obci vlévá potok Řičky tekoucí z Bruzovic. První spolehlivá písemná zmínka o obci pochází z listiny těšínského knížete Boleslava II. z roku 1450.² Žermanice patřily v druhé polovině 15. století Janu Hunthovi z Kornic na Horních Bludovicích, který ji odkázal svým dvěma starším synům Janovi a Vernkovi, čtyři mladší synové dědili Horní Bludovice. Toto poručení potvrdil na žádost zprostředkovatele Jana z Dolních Bludovic těšínský kníže Kazimír II. dne 6. února 1483.³ V letech 1588 – 1590 byl majitelem vsi rytíř Václav Hřivnáč z Heraltic, majitel polskostravského panství, který ji prodal za 200 uherských zlatých rytíři Janu Trnkovi z Ratibořan, frýdecko – místeckému zástavnímu pánu. Prodej potvrdil kníže Kazimír II. dne 26. června 1490 a Jan Trnka daroval Žermanice do správy a dědičného majetku městu Frýdku,⁴ s nímž obec sdílela své osudy až do roku 1848. Důležitým zdrojem městských příjmů z držby této vsi bylo rybníkářství, o čemž svědčí text nedochované listiny, kterou roku 1550 potvrdil kníže Václav III. Adam frýdeckému purkmistru a měšťanům jejich staré privilegium na rybník v Žermanicích. Kromě užívání rybníka uznal kníže městu Frýdku také držbu Žermanic.⁵ Roku 1630 byl ve Frýdku a v Žermanicích prováděn soupis osedlých, dobytka a ovcí. Ze stanoveného odhadu jejich majetku (tzv. šacunk) ze dozvídáme, že v Žermanicích hospodařilo 12 sedláků.⁶ Počet

osedlých koresponduje i s prvními zápisy v nejstarší gruntovní knize obce, která byla založena roku 1633.⁷

Obec Žermanice byla ve středověku součástí farnosti se sídlem v Soběšovicích. Soběšovický kostel je uveden jako farní již v soupisu farností těšínského arcikněžství ze 14. ledna 1376,⁸ a také v mladším soupisu svatopetrského haléře z roku 1447.⁹ Podle dosavadní literatury zanikla soběšovická fara v průběhu 16. století a obce někdejší farnosti byly připojeny k sousednímu farnímu okrsku v Domaslavicích, který byl v rukou luteránů až do roku 1654.¹⁰ Obyvatelé Žermanic navštěvovali i nadále luterské bohoslužby v nedalekém dřevěném kostele v Soběšovicích¹¹ a veškeré desátkové povinnosti i štolové poplatky odváděli na faru v Domaslavicích.¹²

Jelikož však byly Žermanice poddanskou vsí katolického města Frýdku, došlo brzy ke snaze vrchnosti vymanit své poddané z luterské farnosti. Městská reprezentace se obrátila na majitele frýdeckého panství, horlivého katolíka Jana staršího Bruntálského z Vrbna, aby jim v jejich úsilí podal pomocnou ruku. Hrabě souhlasil a napsal 12. července 1612 dopis bruzovskému faráři Janu Scultetovi, v němž jej žádal, aby se ujal obyvatel Žermanic, určil jim na bruzovském hřbitově místo k pohřbům, sloužil svátostmi a celkově je vedl „*k svatě víře římskokatolické*“. Podle závěru tohoto listu mělo dojít v nejbližší době k jednání mezi frýdeckými měšťany a bruzovským farářem ohledně stanovení výše ročních desátků.¹³ Dne 19. června 1614 se konal v bruzovském farním kostele první křest z Žermanic. P. Scultetus pokřtil Jana, syna Tobiáše a Anny Kuntyrových.¹⁴

Žermanice,
Sbírka Muzea Těšínska

Slezský rodák a dlouholetý bruzovský farář Jan Scultetus, patřící k nejvýraznějším kněžským osobnostem období rekatolizace Frýdecka, hrál v celém sporu dosti významnou roli. Bude tedy na místě představit několik údajů z jeho života. Narodil se okolo roku 1579 v Schönwaldu u Hlivic (současný polský název je Bojky). Po kněžském svěcení, které přijal roku 1605,¹⁵ se stal starším kaplanem farního kostela Všech svatých v Hlivicích. O jeho nesporných kněžských a mravních kvalitách svědčí osvědčení, které mu 16. listopadu 1609 na vlastní žádost vystavil hlivický arcikněz a farář Vincenc Meridius. Svého kaplana Sculteta hodnotil jako věrného a zbožného sluhu Božího, který žil podle kněžské důstojnosti, ctí a chvályhodně. S těmito preferencemi přišel na žádost hraběte Jana staršího Bruntálského z Vrba, okolo svátku sv. Michaela archanděla roku 1610 do Bruzovic, aby převzal zdejší uprázdněné beneficium.¹⁶ Řádně investován byl 15. května 1634 rozhodnutím vratislavského biskupa Karla Ferdinanda Vasy.¹⁷ Ihned po svém příchodu založil první křestní matriku farnosti, jejíž první zápis pochází z 8. října 1610.¹⁸ Díky jeho cenným poznámkám v této matrice a opisům dokumentů z období jeho působení ve farní kronice je možno si učinit podrobnou představu o osudech farnosti i celého regionu v první polovině 17. století. Po odchodu frýdeckého faráře Simona Canabia do Vladislavi roku 1624 byl Scultetus ustanoven administrátorem frýdecké farnosti,

kam z Bruzovic dojížděl. Téhož roku vypukla ve městě epidemie moru, na jejíž následky zemřelo okolo 1000 frýdeckých farníků a brány města byly přes rok uzavřeny. Kromě náročných pastoračních povinností ve vlastní farnosti Bruzovice musel Scultetus s neustálým ohrožením vlastního života sloužit obyvatelům v náказou zamořeném městě a v Lískovci.¹⁹ Sotva mor ustal, přepadlo město roku 1626 spojené dánsko – německé vojsko, vedené Arnoštem Mansfeldem. Po krátkém boji s ozbrojeným obyvatelstvem byly městské zdi prolomeny, vojáci zabili okolo 80 mužů a vyplenili farní kostel sv. Jana Křtitele, špitál, radnici i několik domů.²⁰ Mansfeldovi vojáci pak v zpusťšeném městě kvartýrovali do poloviny roku 1627, kdy byli z kraje vytlačeni císařským vojskem pod velením Albrechta z Valdštejna. Po celou dobu plenila nepřátelská soldateska okolí Frýdku. Farář Scultetus o roce 1627 do bruzovské křestní matriky napsal: „*tento rok byl pro nás nešťastný, Mansfeldovci byli pány, obsadili panství, duchovní vyhnali, takže pokřtění nejsou zapísáni*“.²¹ Velikou úlevou pro samotného Sculteta bylo předání frýdecké fary novému faráři Šimonu Sabasovi někdy v letech 1628 – 1629.²²

Jan Scultetus si všímal nadále jednotlivých událostí a útrap, které s sebou přinášela třicetiletá válka. Dne 28. března 1647 vyloupili Švédí bruzovskou faru a ohrozili na životě samotného Sculteta, který poznamenal, že až do Květné neděle 1647 (11. dubna) navštívili farní kostel sv. Stanislava i faru ještě osmkrát nevítaní vetřelci.²³ Ani uzavření Vestfálského míru však nepřineslo Slezsku tolik žádaný klid. Farář Jan Scultetus si pod vlivem vlastních negativních válečných zážitků i nadále všímal politického dění (např. boje o nástupnictví ve Švédsku, 1. severní války, tureckého nebezpečí aj.), které také zapisoval formou stručných poznámek pro další generace do křestní matriky. Mezi těmito událostmi se Scultetus častěji zmiňoval o církevních věcech, zvláště když s tím souvisel jeho prospěch.²⁴ Vizitátoři roku 1652 ohodnotili bruzovského faráře jako muže „*způsobného života*“.²⁵ Dokladem korektních sousedských kněžských vztahů je dochovaná kniha tištěných kázání brušperského rodáka a jezuita Friedricha Bartoše, která vyšla v Krakově roku 1607 a byla určena hlavně pro kněze „*qui inter Haereticos degunt*“.²⁶ Právě tuto knihu věnoval ze své knihovny Scultetus dne 24. února 1653 s „*bratrskou úctou*“ k narozeninám Matěji Františku Tlametiovi, faráři v sousední Dobré, jak napovídá vlastnoruční věnování vepsané na předsádku knihy.²⁶ O tři roky později, 17. března 1656, daroval

*Žermanice,
Sbírka Muzea Těšínska*

Scultetus pro kapli frýdeckého růžencového bratrstva stříbrnou konvičku, aby byla předělána na ciborium.²⁷ Dne 21. března 1661 založil zbožnou fundaci ve výši 60 rýnských zlatých pro dominikánský kostel Narození P. Marie v Těšíně, podle které se zde měly ročně celebrvat čtyři mše za nemocné.²⁸

Avšak vraťme se zpět k žermanickému případu. Připojení obce k bruzovskému beneficiu vyvolalo bouři nevole domaslavických predikantů, kteří vyžadovali i nadále po Žermanických odvádění tacma. Vzhledem k tomu, že tyto desátky byly skutečně odváděny do Domaslavic, přestal Scultetus poskytovat žermanickým farníkům duchovní službu. Do řešení neúprosné situace se vložilo město Frýdek jako

žermanická vrchnost a v prosinci 1627 došlo na frýdecké radnici k ústní i písemné dohodě mezi radními a farářem Scultetem. Město slíbilo podle nařízení opolského arcijáhna a Karla Zdeňka Žampacha z Potštejna, hejtmana frýdeckého panství, faráři zaplatit žermanický desátkový dluh za léta 1614 – 1626, který vystoupal do výše 269 florénů 9 grošů. Farář Scultetus z této částky obdržel 119 florénů, zbytek si ponechal město jako náhradu za náklady při vyjednávání s domaslavickým luterským knězem. Město slíbilo, že bude v následujících letech dohlížet na řádné placení desátků ze své poddané vsi. Stanovené dávky z Žermanic měly být odváděny s podmínkou, že je nechá Scultetus zapsat do biskupských úředních knih v Nise,

*Soběšovice,
Sbírka Muzea Těšínska*

*Pohled na kostel Navštívení P. Marie v Soběšovicích, dnes zatopeno Žermanickou přehradou, 1954
Sbírka D. Pindura*

aby tacmo „nyní i na budoucí časy z rukau katolickým kněžím nevycházelo, a auřad nynější i budaucí skrze to žádné těžkosti nenašel, útrat a škod víceji nepodjímá“. Farář měl poté na radnici odevzdat písemné potvrzení z biskupské kanceláře.²⁹ Zatímco město faráři dlužnou částku zaplatilo, Scultetus zápis v Nise neobstaral a ani nedodal městu požadované potvrzení. Z tohoto důvodu vznikl mezi oběma zainteresovanými stranami spor a frýdecký purkmistr s městskou radou napsali dne 3. ledna 1629 dopis děkanu a biskupskému komisaři opolskému, ratibořskému a těšínskému Ondřeji Hořickému, aby sjednal nápravu a faráře napomenul. V dopise je mj. popsána situace před přiřazením Žermanic do Bruzovic: „...i buduce pak tíž poddaní žermanští k nějakému kostelu šobišovskému heretickému v knížectví těšínském obrázení,

a tam oni choděc do kostela a tacmo tomuž praedikantovi oddávajíc. I majíce my tíž dědinu v moci a v poddanosti naší i chtíc, aby chvála Boží se rozhojňovala, s bedlivou poradů předešlé naší milostivé vrchnosti již v pánu Bohu odpočívající a za mnohých vzáctných lidí staráním za nákladem obecním našimi škodami na to vložnými, tíž poddaní naši žermanští od toho kostela šobišovského a collatorův, kteří k tomu kostelu náležejí, což i J. M. knížat a pánův stavův slezských, aby při tom kostele zachováni byli, tíž páni collatoři jsau pohledávali. Nemohauc nic obdržeti, jsau tam odtud praedikantovi odňati a že by víry spasitedlné spolu s námi zaustávali, příčinů naší k víře svaté katolické jsau přivedeni. Roku 1612 od J. M. pana Jana staršího z Vrbna on čas pána našeho dědičného, tíž poddaní naši žermanští ku kostelu bruzovskému, aby jim dvojčtihodný kněz Jan Scultet všelijakými povinnostmi sakramentálními při kostele bruzovským pro dalekost cesty jim do města Frýdku do kostela chodění, odsluhoval, jsů obrázení ...“.³⁰

Žermaničtí farníci začali poté konečně oddávat dávky řádně do Bruzovic. Roku 1639 od nich farář Scultetus obdržel dohromady 5 grošů a 6 haléřů.³¹ Jelikož však stále neobstaral zápis desátků do úředních knih konzistoře v Nise a potvrzení pro město, obrátila se frýdecká městská rada dopisem z 23. srpna 1652 přímo na vratislavského biskupa Karla Ferdinanda Vasu.³² Při kanonické vizitaci bruzovské farnosti bylo dne 4. září 1652 ustanoveno, aby bruzovský farář pobíral desátky z Žermanic a aby zabránil jejich odvádění predikantům v Domaslavicích.³³ Celá kauza byla definitivně vyřešena až roku 1654, kdy byl z Domaslavic vypuzen luterský duchovní a nahradil jej katolický farář Adam

*Žermanice, rok 1949
Sbírka D. Pindura*

Maximilián Gilin.³⁴ Žermanice zůstaly již trvalou součástí bruzovské farnosti. Roku 1661 odváděli žermaničtí sedláci na bruzovskou faru celkem 7 měřic rži a stejný počet ovsa a zdejší komorníci po 2 groších ročně.³⁵ Vzpomínky na svou protestantskou minulost obyvatelé Žermanic sami brzy opustili. Svědčí o tom fakt, že nejstarší zbožné fundace farního kostela v Bruzovicích založili právě jedinci z jejich řad. Je paradoxem, že vůbec první fundace byla založena sedlákem Janem Kuntýrou z Žermanic dne 17. července 1660 ve výši 33 tolarů slezských 24 krejcarů. Jednalo se o téhož Jana Kuntýru, který byl pokřtěn roku 1614 jako první dítě z Žermanic v Bruzovicích. Částku z této fundace přijalo město Frýdek. Bruzovský farář a jeho nástupci měl z částky získávat ročně 24 grošů, školní mistr 12 grošů, farní kostel na velikonoční paškál 30 grošů a kostelníci 6 grošů. Měly z ní být slouženy dvě mše, první okolo svátku sv. Jana Křtitele za fundátora a druhá okolo svátku sv. Doroty za jeho manželku Dorotu. Při mši za Dorotu Kuntýrovou měl

bruzovský školní mistr dle znění fundace povinnost zpívat se školou a kostelníci zažítat svíce. Druhou fundaci založil 23. března 1672 žermanický fojt Jan.³⁶

Životní dráha faráře Jan Sculteta se uzavřela v neděli 17. srpna 1665 v Bruzovicích, kdy zemřel v úctyhodném věku 86 let, po 55 letech duchovní služby v této farnosti. Podle zápisu bruzovského školního mistra Tomáše Václavka v křestní matrice „*in Summa sumarum jest pořádně všech dítek, které neb(ožtík) kněz Jan okřtil od roku 1610 až do 1665 totiž v počtu náležitým 2532 se jich nachází pravdivě*“.³⁷ Scultetovy tělesné ostatky byly uloženy na čestné místo pod podlahu dřevěného farního kostela sv. Stanislava u bočního oltáře na evangelijní straně, kde mu nechal na svůj náklad zřídit důstojný epitaf jeho dlouholetý přítel frýdecký arcikněz Tlametius.³⁸ Letos tedy uplynulo 340 let od úmrtí tohoto duchovního, jednoho z hlavních představitelů rekatolizace Frýdecka.

POZNÁMKY

- 1 Michálek, Ladislav: Žermanice v pravěku. In: Archeologie Moravy a Slezska, 2003, s. 23 – 28. Bakala, Jaroslav: Osídlení Frýdecka a Jablunkovska v období vrcholného feudalismu. Frýdek – Místek 1982, s. 155.
- 2 Žermanice byly tehdy stejně jako Sedliště lénem. Němec, Emerich (ed.): Listinář Těšínska (dále jen LT). Codex diplomaticus Ducatus Tessinensis I. Český Těšín 1958, č. 207; Žáček, Rudolf: Pobeskydí od husitství do Bílé hory. Frýdek – Místek 1986, s. 14; Pindur, David: Těšínsko za vlády piastovského knížete Kazimíra II. (1477 – 1528). In: Práce a studie Muzea Beskyd – společenské vědy 14, 2004, s. 9 – 10. Někteří autoři kladli první zmínky o obci až do roku 1483. Srov. Prasek, Vincenc: Ukázky z historické topografie Těšínska. Kalendář slezský 1899, s. 46; Valošek, Isidor: Žermanice za feudalismu. Ostrava 1958, s. 7; Nytra, Albert: Obec Žermanice v historii a přítomnosti. Těšínsko, 1973, č. 3, s. 25.
- 3 Státní okresní archiv (dále jen SOKA) ve Frýdku – Místku, fond Archiv obce Žermanice, inv. č. 1. Text listiny vydal tiskem Prasek, Vincenc: Žermanice a Bludovice u Frýdku. In: Listinář Selského archivu II. 1907, č. 1, s. 28 – 29; Kalus, Karel: Z dějin města Frýdku. In: 60 let Frýdecké spojitelný. Příbor 1929, s. 89.
- 4 SOKA ve Frýdku – Místku, fond Farní úřad Frýdek (dále jen FúF), inv. č. 61, sign. VI, fol. 32.
- 5 Český opis nedochované listiny ze 17. března 1550 viz Zemský archiv v Opavě (dále jen ZAO), pobočka v Olomouci, fond Arcibiskupství Olomouc, inv. č. 2219, sign. Temp. 88, č. k. 481, fol. 23. Český text listiny srov. Brablec, Bohuslav: Žermanice a Frýdek. In: Listinář Selského archivu II, 1907, č. 1, s. 28 – 29. Německý překlad textu listiny viz SOKA ve Frýdku – Místku, fond Archiv města Frýdku, inv. č. 9 – Frýdecký kopiář Marie Terezie z 13. 3. 1747, č. 7. V kopiáři je listina chybně datována na 17. duben. Regest německého textu srov. LT č. 526. Zde je uvedena rovněž chybná datace (24. duben) a Frýštát místo Frýdku. Srov. Prasek, Vincenc: Ukázky, s. 46; Kalus, Karel: c. d., s. 90.
- 6 Valošek, Isidor: Žermanice, s. 26.
- 7 ZAO, fond Sběrka pozemkových knih – Velkostatek Frýdek, sign. G 700.
- 8 Název je zde uveden ve tvaru „*Schobischow*“. Viz Heyne, Johann: Dokumentirte Geschichte des Bisthums und Hochstiftes Breslau II. Breslau 1864, s. 120.
- 9 Markgraf, Heinrich: Die Rechnung über den Peterspfennig in Archidiakonats Oppeln 1447. Zeitschrift für Geschichte und Alterthum Schlesiens 27, 1893, s. 375; Londzin, Józef: Kościoły drewniane na Śląsku Cieszyńskim. Cieszyn 1932, s. 370.
- 10 Luterské kostely v Domaslavicích a Soběšovicích byly uzavřeny 25. března 1654 náboženskou komisí pod vedením frýštátského arcikněze Dr. Václava Otíka z Dobřan. Viz Karzel, Othmar: Die Reformation in Oberschlesien. Würzburg 1979, s. 181; s. 189; Londzin, Józef: c. d., s. 370; Havlas, František: Děje- a životopisné památky farnosti Domaslavické. Opava 1887, s. 8; s. 12; nejnověji Beck, Petr: Historie obcí Soběšovice, Dolní Domaslavice, Horní Domaslavice, Lučina. Havířov 2004, s. 66.
- 11 Roku 1679 byl stále filiálním kostelem domaslavické farnosti, s patrociniem Navštívení P. Marie a pro havarijní stav hrozil zřícením. Viz Archiwum Archidiecezjalne we Wroclawiu (dále jen AAW), fond Administracja diecezji (dále jen AD), sign. II. b. 74a, pag. 81 – 82. Srov. Jungnitz, Joseph (ed): Visitationsberichte der Diözese Breslau. Archidiakonats Oppeln I. Breslau 1904, s. 236; Karzel, Othmar: c. d., s. 189 aj.
- 12 SOKA ve Frýdku – Místku, fond Farní úřad Bruzovice (dále jen FúB), inv. č. 32, sign. VI, pag. 9 – 10. Srov. Valošek, Isidor: Žermanice, s. 13.
- 13 SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúB, inv. č. 32, sign. VI, pag. 7. Srov. Valošek, Isidor: Bruzovice. Bruzovice 1970, s. 101, pozn. č. 55; Kalus, Karel: c. d., s. 91.
- 14 „*19 Junii Tobia Kontera de Zermanic uxori eius Anna baptizati e(st) filius Joannes. P(atrini): Nicolaj Pieczka, Paulus Matiesek, Anna Stoklaska. Hi Imo post revocatione a lutheranismo obtulerunt ad Bruzov.*“ ZAO, fond Sběrka matrik Severomoravského kraje (dále jen SMSK), inv. č. 2825, sign. Fr – III – 1, fol. 11. Opis tohoto zápisu viz SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúB, inv. č. 32, sign. VI, pag. 7. Srov. Valošek, Isidor: Bruzovice, s. 35.
- 15 AAW, fond AD, sign. II. b. 73, fol. 44. Srov. Jungnitz, Joseph (ed.): c. d., s. 24; Morr, Josef: Der ehemals österreichische Anteil der Diözese Breslau nach den Visitationsberichten des 16. und 17. Jahrhunderts II. Zeitschrift für Geschichte und Kulturgeschichte Schlesiens 14/15, 1919-1920, s. 103; Scherschneik, Leopold Johann: Nachrichten von Schriftstellern und Künstlern aus dem Teschner Fürstenthum. Teschen 1810, s. 147.
- 16 SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúB, inv. č. 32, sign. VI, pag. 7.
- 17 AAW, fond AD, sign. II. b. 73, fol. 44. Srov. Jungnitz, Joseph (ed.): c. d., s. 24; Morr, Josef: c. d., s. 103.
- 18 ZAO, fond SMSK, inv. 2825, sign. Fr – III – 1, fol. 5.
- 19 „*Hoc anno (1624) pestis in Fridek grababantur parochum n(on) habeat.*“ ZAO, fond SMSK, inv. č. 2825, sign. Fr – III – 1, fol. 28; SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúF, inv. č. 64, sign. VI, pag. 144 – 145. Srov. Findinský, Karel: Dějepis farního kostela u sv. Jana Křtitele ve Frýdku. Těšín 1876, s. 12; s. 35 – 36.
- 20 Hrubý, František (ed.): Moravské korespondence a akta z let 1620 – 1636 2. Brno 1937, s. 39; Škuta, Vladimír: Mansfeldští ve Frýdku. Pobeskydí, 1976, č. 1, s. 23; Žáček, Rudolf: Pobeskydí v letech 1618 – 1848. Frýdek – Místek 1992, s. 12 – 13.

- 21 SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúB, inv. č. 32, sign. VII, pag. 8. První křest po vypuzení Mansfeldova vojska byl do matriky zapsán až 26. září 1627. ZAO, fond SMSK, inv. č. 2825, sign. Fr – III – 1, fol. 61.
- 22 SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúF, inv. č. 64, sign. VII, pag. 148. Srov. Findinský, Karel: c. d., s. 36.
- 23 ZAO, fond SMSK, inv. č. 2825, sign. Fr – III – 1, fol. 96.
- 24 Většinu těchto poznámek vydal tiskem Pospíšil, Josef: Z památní knihy fary bruzovské. Věstník Matice Opavské 13, 1905, s. 5 – 7.
- 25 AAW, fond AD, sign. II. b. 73, fol. 44.
- 26 Starý tisk je uložen na Římskokatolickém farním úřadu ve Frýdku, sign. F 353. Název knihy je: In Evangelia Adventus, & quae sequuntur, Dominicarum commentationes.
- 27 SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúF, inv. č. 57, sign. Ve.
- 28 Moravský zemský archiv v Brně, fond B 2 Moravské gubernium – církevní oddělení, inv. č. 428, sign. F 2/29, č. k. 37, fol. 13 – 14.
- 29 Opis celého dokumentu z 11. prosince 1627 viz SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúB, inv. č. 32, sign. VII, pag. 8. Srov. Valošek, Isidor: Bruzovice, s. 35; Pospíšil, Josef: c. d., s. 6.
- 30 SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúB, inv. č. 32, sign. VII, pag. 9 – 10.
- 31 ZAO, fond SMSK, inv. č. 2825, sign. Fr – III – 1, fol. 74. Srov. SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúB, inv. č. 32, sign. VII, pag. 15.
- 32 Opis celého latinského dopisu ve farní kronice viz SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúB, inv. č. 32, sign. VII, pag. 27. Tento dokument byl konfirmován frýdeckou městskou radou 10. července 1724. Kalus, Karel: c. d., s. 91; Prasek, Vincenc: Ukázky, s. 46.
- 33 „Proventus de villa Ziermanicz villa est manibus haereticorum Domaslowicensium, mediante iure, per magistratum Fridencensem vindicatos ecclesiaeque Bruzovicensi adiunctos in futurum percipiet, nec patietur devolvi ad ecclesiam Domaslowicensem ab haereticis occupatam, donec loci ordinario aliter visum fuerit“. AAW, fond AD, sign. II. b. 73, fol. 44. Opis viz SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúB, inv. č. 32, sign. VII, pag. 17. Srov. Jungnitz, Joseph (ed.): c. d., s. 24; Londzin, Józef: c. d., s. 31.
- 34 Havlas, František: c. d., s. 8.
- 35 SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúB, inv. č. 32, sign. VI, pag. 38.
- 36 AAW, fond AD, sign. II. b. 157, pag. 298; SOKA ve Frýdku – Místku, fond FúB, inv. č. 57, sign. I a, b, e; inv. č. 14, sign. IVb, pag. 1. Srov. Pindur, David: 330 let od začátku výstavby kamenného kostela v Bruzovicích. In: Sborník Státního okresního archivu ve Frýdku – Místku 5, 2004, s. 28.
- 37 ZAO, fond SMSK, inv. č. 2825, sign. Fr – III – 1, fol. 138. Srov. Scherschnik, Leopold Johann: c. d., s. 146 – 147.
- 38 ZAO, fond SMSK, inv. č. 2826, sign. Fr – III – 2, fol. 538. Tento náhrobek v podobě obrazu P. Marie Bolestné byl přenesen do nového kamenného kostela a umístěn opět na evangelijní straně. Srov. Pindur, David: 330 let, s. 27.

Skauting na Těšínsku v 1. polovině 20. století

Lumír Čermák

Začalo to v Orlové

Když Baden - Powell se počátkem XX. století pokusil reformovat anglické hnutí pro mládež „Boys Brigade“ a svou metodu popsal v knize „Scouting for Boys“ (1908), začala se o jeho výchovný systém velmi intenzivně zajímat nejen Evropa, ale i Amerika. V roce 1909 překládá Baden Powellův „Scouting for Boys“ Rus Běrezovski a jeho krajan Oleg Pantjuhov zakládá první skupinu, v Německu štábní lékař Dr. A. Lion popisuje Baden Powellovu metodu v „Das Pfadfinderbuch“, v roce 1910 Viliam D. Boyle vydává ve Spojených státech: „Boy scout of America“ a Polák A. Małkowski ve Lwówě:

„Scouting jako system wychowania młodzieży“. V roce 1911 upozorňuje na Lionovu práci ve svém věstníku rakousko – uherské ministerstvo kultury a vyučování, což vyvolává zájem i v Čechách (Americká kolonie skautů v Rožmitále, Psohlavci, Děti Živěny). V témže roce 1911 se vypraví do Anglie a studuje tam Baden – Powellovo hnutí Antonín Benjamin Svojsík (1876-1938), profesor žižkovské reálky a náčelník sokolské župy. Překládá do češtiny „Scouting for Boys“, činí první pokusy s tábořením a snaží se o uplatnění metody v Sokole. Výsledkem jeho snažení je vznik ~~samostatné svéprávné skautské~~ organizace v Čechách: „Junák - český skaut“.

Oldřich Štěrba
při zapalování táborového
ohně při Zemském skautském
sjezdu v Českém Těšíně
v r. 1936
Archiv E. Konvičky

